

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

سنت

نظرات استدلالی

لایحه الحاق موادی به قانون ساماندهی صنعت خودرو

شماره مسلسل: ۴۰۲۲۰۲۲

تاریخ: ۱۴۰۲/۱۱/۲۹

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

لایحه الحاق موادی به
قانون ساماندهی صنعت خودرو

تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۰۳/۲۸

کد ترازش: ۴۰۲۴۰۲۲

۱۴۰۲/۱۱/۲۹

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۲/۰۴/۲۰

پژوهشکده شورای نگهبان

لایحه الحاق موادی به قانون ساماندهی صنعت خودرو

درباره‌ی مصوبه

لایحه‌ی دوفوریتی «الحاق موادی به قانون ساماندهی صنعت خودرو»، بنا به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت در تاریخ ۱۴۰۲/۱/۳۰ به تصویب هیئت وزیران رسید و جهت طی مراحل قانونی به هیئت رئیسه‌ی مجلس تقدیم شد. در مقدمه‌ی توجیهی این لایحه آمده است: «با توجه به تقاضای بالای خودرو در کشور و ضرورت تنظیم بازار کالای یادشده و همچنین به منظور تنوع‌بخشی و تسهیل شرایط واردات خودرو، لایحه زیر برای انجام تشریفات قانونی تقدیم می‌شود.»

این لایحه در تاریخ ۱۴۰۲/۲/۱۱ از سوی هیئت رئیسه‌ی مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شد و جهت بررسی کارشناسی به کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع شد. کمیسیون صنایع و معادن پس از بحث و بررسی در تاریخ ۱۴۰۲/۲/۱۷ با اصلاحاتی در متن لایحه آن را به تصویب رساند.

در نهایت لایحه‌ی دوفوریتی مذکور در تاریخ ۱۴۰۲/۳/۲۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و طی نامه‌ی شماره ۸۸۴/۲۳۸۲۵ مورخ ۱۴۰۲/۳/۲۹ برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۲/۴/۱۴، مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۳۷۴۶۶ مورخ ۱۴۰۲/۴/۲۰ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص لایحه الحاق موادی به قانون ساماندهی صنعت خودرو»

ماده واحد- سه ماده به عنوان مواد (۱۱) تا (۱۳) به قانون ساماندهی صنعت خودرو مصوب ۱۴۰۰/۸/۲۶ و اصلاحات بعدی آن به شرح ذیل الحاق می‌شود:

ماده ۱۱- به منظور تنظیم بازار خودرو، واردات خودروهای کارکرده مجاز است.

تبصره ۱- برای واردات این خودروها، انتقال فناوری موضوع بندهای (۲) و (۳) ماده (۴) این قانون،^۱ لازم‌الرعايه نیست.

▪ توضیح تذکر

مطابق حکم تبصره (۱) ماده (۱۱) الحاقی به قانون ساماندهی صنعت خودرو، برای واردات خودروهای کارکرده «انتقال فناوری موضوع بندهای (۲) و (۳) ماده (۴) این قانون، لازم‌الرعايه نیست». حال آنکه دقت در متن ماده (۴) قانون ساماندهی صنعت خودرو نشان می‌دهد انتقال فناوری، تنها موضوع بند (۲) ماده (۴) است. بنابراین لازم است که عبارت «انتقال فناوری موضوع بندهای (۲) و (۳) ماده (۴) این قانون» در تبصره (۱) ماده (۱۱) اصلاح شود.

▪ نظر شورای نگهبان

تذکر: ۱- در تبصره (۱) ماده (۱۱) الحاقی به قانون، با توجه به اینکه «انتقال فناوری»

۱. ماده (۴) قانون ساماندهی صنعت خودرو مصوب ۱۴۰۱/۲/۲۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۴- واردات خودرو برابر آیین‌نامه‌ای که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با رعایت شرایط زیر پیشنهاد می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، مجاز است:

۱- تعیین مشخصات فنی خودرو با اولویت واردات خودروهای برقی، ترکیبی، کم‌مصرف، ایمن و مورد استفاده عامه

۲- تأمین خدمات پس از فروش و انتقال فناوری

۳- تعیین صلاحیت‌های فنی و حرفه‌ای واردکنندگان و برخوردارانی از نمایندگی رسمی خودروساز خارجی

۴- تعیین سقف واردات خودرو با ملاحظه تنظیم بازار، حمایت از تولید با کیفیت داخلی و رعایت منابع ارزی کشور با اولویت مصرف ارز برای کالاهای اساسی و ضروری»

موضوع بند (۲) ماده (۴) است، عبارت «انتقال فناوری موضوع بندهای (۲) و (۳) ماده (۴) این قانون» اصلاح شود.

ماده واحد - ...

ماده ۱۲ - ...

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده مشتمل بر مواردی از جمله نحوه تأمین ارز مورد نیاز و حمایت از تولید داخل، ضوابط فنی این خودروها، عمر (کمتر از پنج سال در زمان ورود به گمرک) و نحوه احراز آنها و شرایط واردات توسط اشخاص حقیقی و حقوقی به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان ملی استاندارد ایران، ظرف یک ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. ...

■ دیدگاه مغایرت

قانون‌گذار در این تبصره، تعیین «شرایط واردات خودروی کارکرده توسط اشخاص حقیقی و حقوقی» را به آیین‌نامه‌ی مصوب هیئت وزیران تفویض کرده است. این در حالی است که تعیین شرایط مزبور از این منظر که با حقوق و تکالیف شهروندان مرتبط است واجد ماهیت تقنینی است و تفویض بدون ضابطه‌ی آن به دولت، مصداق «قانون‌گذاری تفویضی» و مغایر با اصل (۸۵) قانون اساسی است. چه اینکه وفق اصل مذکور، قانون‌گذاری از وظایف انحصاری مجلس شورای اسلامی است.

■ دیدگاه عدم مغایرت

حکم این تبصره در خصوص واگذاری تعیین «شرایط واردات خودروی کارکرده توسط اشخاص حقیقی و حقوقی» به آیین‌نامه‌ی هیئت وزیران، مغایرتی با اصل (۸۵) قانون اساسی ندارد؛ زیرا اولاً تعیین شرایط لازم برای واردات همه‌ی کالاها از جمله خودروهای نو و کارکرده، همواره در اختیار دولت بوده است. چه اینکه منطقی است قوه‌ی مجریه با ارزیابی وضعیت کشور و نیازهای وارداتی آن، شرایط واردات را تبیین کند و ماهیت این موضوع

اجرایی است و تقنینی نیست. ثانیاً در ماده (۴) قانون ساماندهی صنعت خودرو که به تأیید شورای نگهبان نیز رسیده است، تعیین شرایط واردات خودروهای نواز جمله تعیین مشخصات فنی خودرو و تعیین صلاحیت‌های فنی و حرفه‌ای واردکنندگان به آیین‌نامه‌ی مصوب هیئت وزیران رسیده است. بنابراین حکم تبصره (۲) مغایرتی با اصل (۸۵) قانون اساسی ندارد.

■ نظر شورای نگهبان

تبصره (۲) ماده (۱۱)، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده واحد - ...

ماده ۱۲ - ...

تبصره ۶- ارزش ماشین‌آلات راهسازی و خودروهایی که ورود آنها به کشور مجاز است (اعم از نو و یا کارکرده)، هر سال پس از بررسی مستندات قابل دسترس، از جمله قیمت شرکت‌های تولیدکننده و یا قیمت نمایندگی‌های اصلی در کشورهای ثالث و یا قیمت بازار (در خصوص ماشین‌آلات و خودروهای کارکرده) توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با هماهنگی گمرک جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌شود و مبنای محاسبه حقوق ورودی (حقوق گمرکی و سود بازرگانی) قرار می‌گیرد.

■ توضیح تذکر

بر اساس بند (د) ماده (۱) قانون امور گمرکی، «حقوق ورودی» شامل «حقوق گمرکی»، «سود بازرگانی» و «وجوهی است که به موجب قانون، گمرک مسئول وصول آن است»^۱ اما

۱. ماده (۱) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱- ...

الف) ...

د) حقوق ورودی: حقوق گمرکی معادل چهار درصد (۴٪) ارزش گمرکی کالا به اضافه سود بازرگانی که توسط هیئت وزیران تعیین می‌گردد به علاوه وجوهی که به موجب قانون، گمرک مسئول وصول آن است و به واردات قطعی کالا تعلق می‌گیرد ولی شامل هزینه‌های انجام خدمات نمی‌شود.

د) «...»

در مصوبه‌ی حاضر، مفهوم «حقوق ورودی» در مصادیق «حقوق گمرکی و سود بازرگانی» خلاصه شده است. بنابراین با توجه به اینکه حقوق ورودی مفهومی فراتر از حقوق گمرکی و سود بازرگانی دارد، شایسته است این بخش از مصوبه اصلاح شود.

▪ نظر شورای نگهبان

تذکر: ۲- در ماده (۱۲)، در تبصره (۶) اصلاحی، با توجه به اینکه مفهوم حقوق ورودی عام‌تر از دو مصداق ذکر شده است یا مصادیق به صورت کامل ذکر شده و یا از ذکر مصادیق خودداری گردد.

▪ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه‌ی مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه الحاق موادی به قانون ساماندهی صنعت خودرو، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله‌العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کدپستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان